

TILLEGG 4 TIL VEDLEGG VII

NORGE – LISTE OVER SPESIFIKKE FORPLIKTELSER HENVIST TIL I ARTIKKEL 3.17

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
Alle sektorer: Etablering - generelle godkjenningsprosedyrer for ervervelser		3), 4) En utenlandsk statsborger som kjøper eller leier fast eiendom som fritidseiendom, må søke om konsesjon dersom statsborgeren verken bor i Norge eller har bodd i Norge i minst fem år.	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
Alle sektorer: Behandling av filialer og agenturer	3) Ingen	3) Behandling som gis til datterselskaper av selskaper fra tredjeland, som er etablert i samsvar med lovgivningen i en EØS-medlemsstat, og som er registrert eller har sin hovedadministrasjon eller sitt hovedkontor i en EØS-medlemsstat, kan ikke utvides til filialer eller agenturer etablert i en EØS-medlemsstat av selskaper fra tredjeland. Mindre fordelaktig behandling kan gis datterselskaper av selskaper fra tredjeland, som er etablert i samsvar med lovgivningen i en EØS-medlemsstat, og som bare er registrert på en EØS-medlemsstats territorium, unntatt dersom selskapet kan vise til at det har en reell og vedvarende tilknytning til økonomien i en av medlemsstatene i EØS.	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORIZONTALE FORPLIKTELSER			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
Alle sektorer: Etablering av juridiske personer – aksjeselskaper, stiftelser Alle sektorer: Subsidier (Spørsmålet om en definisjon av subsidier gjenstår i sammenheng med forhandlingene under Artikkel XV i GATS)	3) Ingen 1) Ubundet 2) Ubundet 3) Ingen 4) Ingen	3) Daglig leder i et aksjeselskap, og minst halvparten av medlemmene av styret og bedriftsforsamlingen må være bosatt i Norge, unntatt dersom Nærings- og handelsdepartementet gjør unntak i hvert individuelt tilfelle. Disse kravene kommer ikke til anvendelse for statsborgere av stater som er part i EØS-avtalen, dersom disse er bosatt i en EØS-stat. 1) Ubundet 2) Ubundet 3) Berettigelse til subsidier kan begrenses til juridiske personer etablert i Norge. Ubundet for subsidier til forskning og utvikling og for utdanningstjenester som fører fram til offentlig godkjente eksamener og /eller grader. 4) Subsidier som er tilgjengelige for fysiske personer kan være forbeholdt norske borgere.	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
Alle sektorer: Personbevegelse	Ubundet, med unntak av midlertidig opphold for kategoriene A, B og C nedenfor. I disse tilfellene vil det ikke bli foretatt noen vurdering av markedsbehovet: A. Ledere, mellomledere og spesialister når disse forflyttes innen samme selskap, og det er dette selskapet som er tjenesteyteren. Midlertidig innreise, opphold og arbeid begrenset til en fireårsperiode.	4) Ubundet, med unntak av tiltak vedrørende de kategorier fysiske personer som omtales i markedsadgangskolonnen.	
	Ledere/mellomledere – personer som arbeider i ledende stillinger innenfor en juridisk person, og som, på grunnlag av generelt tilsyn eller ledelse i første rekke fra styret, aksjonærene eller tilsvarende organers side, primært har ansvaret for ledelsen av foretaket. Dette inkluderer: - ledelse av foretaket eller en avdeling eller underavdeling i foretaket, - tilsyn med og kontroll av arbeid som utføres av andre ansatte i ledende, faglige eller administrative stillinger;		

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
	- personlig fullmakt til å ansette og si opp arbeidstakere eller anbefale ansettelse, oppsigelse eller andre personaltiltak. Spesialister – personer som arbeider innenfor en juridisk person og som innehar spesialkunnskaper som er absolutt nødvendige for foretakets tjenester, forskningsutstyr, teknikker eller ledelse. Når det vurderes hvorvidt slike kunnskaper foreligger, vil det bli tatt hensyn ikke bare til kunnskap som gjelder foretaket, men også til hvorvidt personen innehar kvalifikasjoner på et høyt nivå vedrørende en type arbeid eller yrke som krever særlige fagkunnskaper, inkludert medlemskap i en godkjent yrkesorganisasjon’.		

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
	B. Forretningsreisende. Midlertidig innreise, opphold og arbeid begrenset til en periode på tre måneder		
	Forretningsreisende - a) Personer som representerer en tjenesteyter, og som søker midlertidig adgang med det formål å forhandle om eller inngå avtale om salg av tjenester for vedkommende tjenesteyter, under forutsetning av at representantene ikke selv beskjeftiger seg med direkte salg til publikum eller med selve tjenesteytingen.		

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
	b) Personer som arbeider i ledende stillinger, slik dette defineres ovenfor, innenfor en juridisk person, og som har ansvaret for etablering i Norge av en kommersiell tilstedeværelse for en tjenesteyter fra en annen part, under forutsetning av at: - representantene ikke beskjeftiger seg med direkte salg eller tjenesteyting - tjenesteyteren ikke har andre representanter, filialer eller datterselskaper i Norge. C. Midlertidig opphold for fysiske personer som yter tjenester uten å være ansatt i en juridisk person som har kommersiell tilstedeværelse i Norge. Adgangen gjelder på følgende vilkår: - Den midlertidige innreisen og oppholdet skal begrenses til tre måneder i løpet av en tolv måneders periode, eller til kontraktens varighet hvis denne opphører før de tre månedene er gått.		

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORIZONTALE FORPLIKTELSER			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
	- Forpliktelsen gjelder bare den tjenesteaktiviteten som er omfattet av kontrakten. Den gir ikke adgang til å utøve profesjonen som sådan.		
	- Arbeidstillatelse må være anskaffet. Arbeidstillatelse vil bli gitt til en fysisk person som anses å være fagutdannet på høyere nivå eller å ha spesielle kvalifikasjoner. Under oppholdet i Norge må han/hun være ansatt av tjenestemottakeren. Det er et vilkår at kompetansen anses som nødvendig for tjenestemottakeren. Dersom det er tydelig at det vil være permanent behov for slik arbeidskraft, eller det er gitt arbeidstillatelse for samme type arbeid for samme tjenestemottaker i løpet av de siste seks månedene, skal det ikke gis arbeidstillatelse. - Alle vilkår vedrørende innreise, opphold, lønn, arbeidsvilkår og trygdeytelser skal fortsatt gjelde.		

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
SEKTORSPEISIFIKKE FORPLIKTELSER			
1. FORRETNINGS-TJENESTER Profesjonstjenester (a) Juridiske tjenester – rettshjelp i fremmed rett (angjeldende deler av CPC 861)	1) Ingen 2) Ingen 3) Advokaten er personlig ansvarlig for sin virksomhet. Det er bare mulig å eie andeler i og/eller være styremedlem i et norsk advokatselskap dersom man utøver en vesentlig del av sin yrkesaktivitet i selskapets tjeneste. 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Utenlandske advokater kan etter søknad gis tillatelse til å yte rettshjelp i fremmed og internasjonal rett. Visse restriksjoner mht. samarbeid med norske advokater som følge av lovgivning om hvordan norske advokaters virksomhet kan organiseres. 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser. Som for 3), men ingen restriksjoner mht. rettshjelp på rent tilfeldig basis.	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
(b) Regnskapsførings-, revisjons- og bokførings-tjenester (CPC 862)			
- Revisjonstjenester utført av registrerte og statsautoriserte revisorer	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Det kreves offentlig autorisasjon basert på norsk eksamen og to års praksis i Norge. Revisjonsberetninger må skrives på norsk. Det kreves fast bopel i Norge. 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser. Som 3).	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
- Regnskapsførings- og bokføringstjenester	1) Regnskapsføringen skal skje i Norge. Kongen kan bestemme at regnskapsføringen kan skje i utlandet. 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser. For autoriserte regnskapsførere kreves det fast bopel i Norge og minst to års praksis i Norge i løpet av de foregående fem år.	
(c) Skatterådgivningstjenester (CPC 863)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
(d) Arkitekttjenester (CPC 8671)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
(e) Ingeniørtjenester (CPC 8672)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
(f) Integrerte ingeniørtjenester (CPC 8673)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale	
(g) Byplanleggings- og landskapsarkitektjenester (CPC 8674)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
(h) Medisinske og tannmedisinske tjenester (CPC 9312)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Må snakke norsk og ha bestått visse nasjonale eksamener i forskjellige emner. Utenlandsk eksamener som gir tilsvarende kompetanse kan bli godkjent. 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser. Som for 3).	
(i) Veterinærtjenester (CPC 932)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser. Utenlandske eksamener som gir likeverdig kompetanse kan bli godkjent.	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
(j) Fødselshjelp og tilhørende tjenester, sykepleie-, fysioterapi- og paramedisinske tjenester (CPC 93191)	) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser. Må snakke norsk og ha bestått visse nasjonale eksamener i forskjellige emner. Utenlandske eksamener som gir likeverdig kompetanse kan bli godkjent.	
B. Datatjenester og tilhørende tjenester - CPC 84 i henhold til vedlagte beskrivelse over sektoren og dekningsområdet C. Forsknings- og utviklingstjenester	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
(b) FoU-tjenester innen samfunnsvitenskapelige og humanistiske felt (CPC 852)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
D. Tjenester knyttet til fast eiendom			
(b) Tjenester knyttet til fast eiendom som utføres på provisjonsbasis eller etter avtale (CPC 822)			

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
- Eiendomsmeglerfirma	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser. Utdanning/eksamen fra utlandet kan godkjennes etter søknad.	
- Eiendomsmegler	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser. Utdanning/eksamen fra utlandet kan godkjennes etter søknad.	
E. Utleie/leasingtjenester uten operatør			

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
a), b), c) Vedrørende skip ¹ , luftfartøyer, annet transportmateriell (CPC 83102, CPC 83103, CPC 83104, CPC 83105)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen, med unntak av følgende: For å kunne bli registrert i det norske luftfartsregister, må et luftfartøy være eid av norske statsborgere eller av norske juridiske personer. 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
(c) Bilutleie: (CPC 83101)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	

¹ Vilkår for registrering av skip i de norske skipsregistre (NIS og NOR) er beskrevet i avsnitt 11 A: Sjøtransport.

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN			
(d) Knyttet til annet maskineri og utstyr (CPC 83106-83109)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
F. Andre forretningstjenester			
(a) Reklametjenester (CPC 871)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
(b) Markedsundersøkel ses- og meningsmålingstjenester (CPC 864)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
(c),(d) Ledelses- og administrative tjenester (inkludert ledelseskonsulenttjenester) (CPC 865, CPC 866)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
(e) Tekniske kontroll- og analysetjenester (CPC 8676), unntatt offentlige tjenester som lovpålagt klassifisering av skip og flytende innretninger registrert i NIS og NOR.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
(f) Rådgivende tjenester og konsulenttjenester knyttet til landbruk, jakt og skogbruk (angjeldende deler av CPC 881)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
(g) Rådgivende tjenester og konsulenttjenester knyttet til fiske (angjeldende deler av CPC 882)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
(h) Tjenester knyttet til bergverk (CPC 883 + 5115)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
(i) Rådgivnings- og konsulenttjenester knyttet til fabrikkasjon (CPC 884, CPC 885)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
(k) Arbeidsformidling - Rekruttering og formidling av personell (innlendinger og utlendinger med arbeidstillatelse) (angjeldende deler av CPC 872)	1) Ingen, unntatt når aktiviteten er innrettet for å finne sted i Norge, da bestemmelsene nevnt under 3) kommer til anvendelse. 2) Ingen 3) Det er ikke adgang til å kreve betaling av arbeidssøkere for arbeidsformidlingstjenester. 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	Ingen Ingen Ingen Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
- Lederutvelgelse og lederrekruttering (CPC 87201)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
(l) Etterforsknings- og sikkerhetsvirksomhet (CPC 873)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Daglig leder må være norsk statsborger bosatt i Norge. 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser. Som pkt. 3).	
(m) Tilknyttede tekniske og vitenskapelige konsulenttjenester (CPC 8675),	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
(n) Vedlikehold og reparasjon av utstyr (omfatter ikke skip, fly eller annet transportmateriell) (CPC 633 and CPC 8861-8866)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
(o) Renhold av bygninger (CPC 874)	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ubundet * 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	

* Ubundet - teknisk ugjennomførbart

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
(p) Fotografitjenester (CPC 875)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
(q) Innpakkingstjenester (CPC 876)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
(r) Trykkeri- og forleggertjenester (CPC 88442)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
(s) Konferanse- og messetjenester (CPC 87909)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
(t) Andre			

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
- Utstillingstjenester (deler av CPC 87909)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
- Interiørdesign (angjeldende deler av CPC 87907)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
Oversettelses- og tolketjenester, unntatt statsautoriserte translatører (deler av CPC 87905)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
2. KOMMUNIKASJONS-TJENESTER			
B. Kurertjenester (CPC 7512)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen begrensninger unntatt som angitt for transporttjenester 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
C. Telekommunikasjons-tjenester			

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
(a) Taletelefoni (b) Tjenester for pakkesvitsjet dataoverføring (c) Tjenester for linjesvitsjet dataoverføring (d) Telekstjenester (e) Telegrafitjenester (f) Telefakstjenester (g) Leide sambandstjenester (o) Annet - Mobile og personlige kommunikasjonstjenester og -systemer	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
-Verdiøkende tjenester (omfatter ikke taletelefoni, telegrafi- og telekstjenester, tjenester for pakke- og linjesvitsjet dataoverføring, mobiltelefoni, personsøker- og satellittjenester)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
3. BYGGE- OG ANLEGGSTJENESTER			
A. Generelle byggetjenester (CPC 512)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser.	
B. Anleggstjenester (CPC 513)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
C. Installasjons- og monterings tjenester (CPC 514, CPC 516)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser. For installasjonsarbeider o.l. innenfor elektrisitet, rørleggervirksomhet og vvs kan utenlandske eksamener bli godkjent etter en konkret vurdering fra sak til sak.	
D. Byggferdigstillelse (CPC 517)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser.	
E. Andre - Forarbeider på byggetomter (CPC 511) - Særskilte bygge- og anleggstjenester (CPC 515) - Utleie av utstyr knyttet til bygge- og anleggstjenester (inkl rivningstjenester), med operatør (CPC 518)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser.	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
4. DISTRIBUSJONS-TJENESTER Førstehåndsomsetning av rå fisk og privat import av alkohol er unntatt A. Kommisjonsagent-tjenester (CPC 621) (Handel med våpen, alkohol og farmasøytiske produkter unntatt) B. Engrosvarehandel (CPC 622) (Import og handel med våpen og farmasøytiske varer unntatt)	1) Ingen, unntatt ubundet for elektrisitet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen, unntatt ubundet for elektrisitet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
- Engroshandel med elektrisitet	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelse 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
C. Detaljvarehandel (CPC 631+632+6111+6113+6121) (Handel med farmasøytiske varer, alkohol og våpen unntatt) - Detaljsalg av elektrisitet	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser 1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser. 1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
D. Franchising (CPC 8929)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
5.UTDANNINGS-TJENESTER			

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
Utdanningstjenester som fører fram til offentlig godkjente eksamener og/eller grader - Tjenester innenfor grunnskolens barnetrinn og ungdomstrinn - Tjenester innenfor videregående opplæring - Tjenester innenfor høyere utdanning Voksenopplæringstjenester	1) Som for 3) 2) Ingen 3) Utdanning på grunnskolens og den videregående skoles nivå er offentlige tjenesteytelser. Stiftelser og andre juridiske enheter kan gis godkjenning til å tilby supplerende parallell eller særskilt utdanning. 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser. Lærerutdanning fra utlandet kan godkjennes, og det må avlegges en tilleggsprøve.	
Utdanningstjenester som ikke fører fram til offentlig godkjente eksamener og/eller grader	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
6. MILJØTJENESTER			
Med unntak av offentlige funksjoner som enten eies og drives eller utføres på oppdrag av lokale, regionale eller statlige myndigheter.			
A. Avløpstjenester (CPC 9401)	1) Ubundet, unntatt rådgivningstjenester 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	1) Ubundet, unntatt rådgivningstjenester 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	
B. Håndtering av fast/farlig avfall. Avfallshåndteringstjenester (CPC 9402) Renholdstjenester og lignende tjenester (CPC 9403)	1) Ubundet, unntatt rådgivningstjenester 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ubundet, unntatt rådgivningstjenester 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
C. Beskyttelse av luften og klimaet Tjenester for reduksjon av avgasser og andre utslipp og forbedring av luftkvaliteten (CPC 94040)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
D. Behandling og rensing av jord og vann Behandling og rensing av forurenset grunn og vann (del av CPC 94060) E. Støy- og vibrasjonsreduksjon Støyreduksjonstjenester (CPC 94050)	1) Ubundet, unntatt rådgivningstjenester 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ubundet, unntatt rådgivningstjenester 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
F. Beskyttelse av det biologiske mangfold og landskapet Natur- og landskaps-verntjenester (del av CPC 9460) G. Andre miljø- og støttetjenester Andre miljøtjenester som ikke er klassifisert andre steder (CPC 94090)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
7. FINANSIELLE TJENESTER			
i. Norge påtar seg forpliktelser i forbindelse med finansielle tjenester i samsvar med "Forståelsen om forpliktelser innen finansielle tjenester" (Forståelsen) i WTO-avtalen om handel med tjenester (GATS). ii. Markedsadgangsforpliktelsene med hensyn til ytelsesmåtene 1) og 2) får anvendelse på transaksjoner angitt i henholdsvis punkt B.3 og B.4 i Forståelsens avsnitt om markedsadgang. iii. Restriksjoner og begrensninger oppført i listen under ytelsesmåte 1) får anvendelse på reguleringsmessige tiltak rettet mot utenlandske finansielle tjenesteytere som er etablert utenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet. Begrensningene som er oppført i listen under ytelsesmåte 2) får anvendelse på reguleringsmessige tiltak rettet mot forbrukere av finansielle tjenester som er bosatt i Norge. Følgende restriksjoner og begrensninger gjelder:			

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
A. Forsikringsvirksomhet og forsikringsrelaterte tjenester	1) I tillegg til tjenester oppført i paragraf B.3 a) i Forståelsen, kan utenlandske forsikringsselskaper tilby forsikring knyttet til passasjerskip (inkludert cruiseskip), havgående fiskefartøy, undersøkelsesvirksomhet til havs eller forsikringsavtaler med innenlandske selskaper hvor virksomheten utgjør minst 10 årsverk, eller som har en årlig omsetning over en bestemt terskelverdi. I 2005 var denne terskelverdien 50 millioner kroner. Forsikringsselskaper som ikke er etablert i Norge må yte tjenestene angitt ovenfor og i punkt B.3 (a) i Forståelsen gjennom en forsikringsmegler som er godkjent i Norge. 2) Ingen	1) Ingen 2) Ingen	
	3) Ingen enkeltinvestor eller samarbeidende gruppe av investorer kan erverve eller inneha mer enn 10 prosent av aksjekapitalen i et norsk forsikringsselskap. En utenlandsk eller norsk finansinstitusjon kan imidlertid få tillatelse til å erverve og inneha opptil 25 prosent av aksjekapitalen hvis dette er en del av et strategisk samarbeid. Finansdepartementet kan i særlige tilfeller	3) For gjensidige forsikringsselskaper må daglig leder, minst halvparten av styremedlemmene og halvparten av medlemmene i bedriftsforsamlingen ha fast bopel i Norge. Dette kravet gjelder ikke for borgere av stater som er med i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet, når disse er bosatt i en slik stat. Nærings- og handelsdepartementet kan gjøre unntak fra	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
	gjøre unntak fra disse begrensningene på enkeltinvestorers eierskap. Uten hensyn til ovenstående kan utenlandske forsikringsselskaper etablere del- eller heleide datterselskaper i Norge. De øvrige eiere av slike deleide datterselskaper må være utenlandske eller norske finansinstitusjoner. For datterselskaper eller filialer av finansinstitusjoner som ikke er hjemmehørende i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet, kreves det at livsforsikring, skadeforsikring og kredittforsikring drives i atskilte enheter. Forsikringsselskaper som er hjemmehørende i Norge, kan bare organiseres som aksjeselskaper eller gjensidige selskaper. Forsikringsmeglerforetak som er hjemmehørende i Norge, kan bare organiseres som aksjeselskaper.	disse reglene.	
	4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser.	4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser.	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
B. Bankvirksomhet og andre finansielle tjenester (unntatt forsikring)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen enkeltinvestor eller samarbeidende gruppe av investorer kan erverve eller inneha mer enn 10 prosent av aksjekapitalen i forretningsbanker, verdipapirregistre eller finansieringsforetak, eller mer enn 10 prosent av grunnfondskapitalen i sparebanker. En utenlandsk eller norsk finansinstitusjon kan imidlertid få tillatelse til å erverve og innha opptil 25 prosent av slike aksjer, unntatt for oppgjørssentraler, eller andelsbevis, hvis dette er en del av et strategisk samarbeid. I tillegg kan Finansdepartementet i særlige tilfeller gjøre unntak fra disse begrensningene på enkeltinvestorers eierskap i slike institusjoner. Uten hensyn til ovenstående kan utenlandske banker og finansieringsforetak etablere del- eller heleide datterselskaper i Norge. De øvrige eiere av slike deleide datterselskaper må være henholdsvis banker eller finansieringsforetak.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
	Forretningsbanker, verdipapirregistre, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond som er hjemmehørende i Norge, må organiseres som aksjeselskaper.	I sparebanker og finansieringsforetak som ikke er organisert som aksjeselskaper, må medlemmer av beslutningsorganer være borgere av stater som er med i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet, og ha fast bopel i en slik stat. Finansdepartementet kan gjøre unntak fra disse reglene.	
	4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser.	4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser.	
9. TURISME OG REISELIVSTJENESTER			
A. Hotell- og restauranttjenester			
Hoteller, campingplasser og annen kommersiell innkvartering, restauranter, caféer, pubs, barer (CPC 641, CPC 642, CPC 643)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
B. Reisebyrå- og turoperatørtjenester (CPC 7471)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
C. Turistguidetjenester (CPC 7472)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
10. FRITIDS-, KULTUR- OG SPORTSTJENESTER			
B. Nyhetsbyråttjenester (CPC 962)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
11. TRANSPORTTJENESTER			
A. Sjøtransporttjenester			
Internasjonal sjøtransport (gods og passasjerer) (CPC 7211 og 7212 og CPC 7213 der de kommer til anvendelse) Internasjonal slepe- og bukseringsvirksomhet (del av CPC 7214) Unntatt innenriksfart (1) og innenriks sleping og buksering	1) Ingen 2) Ingen (a) Skip i det norske ordinære skipsregisteret (NOR): Skipene må eies av EØS- statsborgere, eller av et EØS- selskap der EØS-statsborgere eier minst 60 prosent av kapitalen. Det kan gjøres unntak fra 60-prosentregelen.	1) Ingen 2) Ingen 3) a) NOR: Når det skipseiende selskap er et selskap med begrenset ansvar, må det ha hovedkvarter i EØS-området. Flertallet av styremedlemmene, inkludert formannen, må være EØS-statsborgere bosatt i EØS-området, og de må ha vært bosatt i EØS-området i de foregående to år.	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
	(b) Skip i Norsk internasjonalt skipsregister (NIS): Ingen (c) Andre former for etablering: Ingen	(b) NIS: Skip der mer enn 40 prosent er eid av interesser utenfor EØS, må ha en driftsfunksjon i Norge. Det kan drives av et norsk rederi med hovedkontor i Norge, eller av et norsk driftsselskap. Hvis skipet er registrert direkte i NIS av et utenlandsk selskap, stilles det krav om en EØS-representant. Representanten må være bosatt i Norge og ha fullmakt til å ta imot søksmål på vegne av eieren. (c) Andre former for etablering: Ingen	
	4) (a) Mannskap på NOR-skip: Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser. (b) Mannskap på NIS-skip: Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser. (c) Personell på land: Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	4) (a) NOR: Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser NIS: Ingen, unntatt for kapteinen, som må være norsk. Det kan gjøres unntak fra denne regelen. Personell på land: Ubundet, unntatt som angitt i avsnittet om horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
Innenriks sjøtransport av gods (del av CPC 7212), begrenset til følgende tjenester:			
- Tilbringertjenester knyttet til internasjonale laster	1) Ubundet 2) Ingen	1) Ubundet 2) Ingen	
- Transport av tomme containere for internasjonal handel - Sjøtransport knyttet til petroleumsleting og -utvinning	3) (a) Skip i det norske ordinære skipsregisteret (NOR): Skipene må eies av EØS- statsborgere, eller av et EØS-selskap der EØS-statsborgere eier minst 60 prosent av kapitalen. Det kan gjøres unntak fra 60-prosentregelen (b) Andre former for etablering: Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	3) (a) NOR: Når det skipseiende selskap er et selskap med begrenset ansvar, må det ha hovedkvarter i EØS-området. Flertallet av styremedlemmene, inkludert formannen, må være EØS-statsborgere bosatt i EØS-området, og de må ha vært bosatt i EØS-området i de foregående to år. (b) Andre former for etablering: Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
Innenriks sleping og buksering, inkludert ankerhåndtering, tilknyttet petroleumsleting og -utvinning (del av CPC 7214)	1) Ubundet 2) Ingen 3) (a) Skip i det norske ordinære skipsregisteret (NOR): Skipene må eies av EØS- statsborgere, eller av et EØS-selskap der EØS-statsborgere eier minst 60 prosent av kapitalen. Det kan gjøres unntak fra 60-prosentregelen. (b) Andre former for etablering: Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) (a) NOR: Når det skipseiende selskap er et selskap med begrenset ansvar, må det ha hovedkvarter i EØS-området. Flertallet av styremedlemmene, inkludert formannen, må være EØS-statsborgere bosatt i EØS-området, og de må ha vært bosatt i EØS-området i de foregående to år. (b) Andre former for etablering: Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
Tjenester tilknyttet sjøtransport:			
- Håndtering av last (3)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
- Lagrings- og lagertjenester (CPC 742); tollklareringstjenester (4); containerdepottjenester (5)	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
- Skipsagenturtjenester (6); spedisjonstjenester (7)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
- Andre tilknyttede støttetjenester til transportvirksomhet (8)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

*

Ubundet – teknisk ugjennomførbart

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
Tilknyttede tjenester som rederier og skip må ha tilgang til :			Følgende tjenester gjøres tilgjengelige i havnen for tilbydere av utenriksskipsfartstjenester på rimelige og ikke-diskriminerende vilkår : 1. Lostjenester 2. Slepe- og taubåtassistanse 3. Proviantering og bunkring av drivstoff og vann

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
			4. Avfalls- og ballasthåndtering 5. Havnekapteintjenester 6. Navigasjons- hjelpemidler 7. Landbaserte driftstjenester som er avgjørende for drift av skip, herunder kommunikasjoner, vann og elektrisitet
			8. Nødreparasjonsanlegg og -utstyr 9. Tjenester knyttet til oppankring, kaiplass og fortøyning 10. Containerhåndtering, lagrings- og lagertjenester, godstransport.

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
			Der hvor vei-, jernbane-, kystskipsfarts- og lignende tilknyttede tjenester ikke er fullt dekket av denne bindingslisten, skal en multimodal transportør ha anledning til å leie eller befrakte lastebiler, jernbanevogner og lignende utstyr, for å kunne videretransportere internasjonale laster som kommer sjøveien, eller ha tilgang til og ta i bruk slik transport for å kunne tilby multimodale transporttjenester.
C.Lufttransporttjenester (definisjoner av tjenestene er å finne i Lufttransportvedlegget)			

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSE			
- Edb-baserte reservasjonssystemer (CRS)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ubundet vedr. morselskap eller deltagende selskapers forpliktelser overfor et CRS kontrollert av et luftfartsselskap fra ett eller flere tredjeland 2) Ingen 3) Ubundet vedr. morselskap eller deltagende selskapers forpliktelser overfor et CRS kontrollert av et luftfartsselskap fra ett eller flere tredjeland 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
- Salg og markedsføring av lufttransporttjenester	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	Ubundet for salg gjennom CRS av lufttransporttjenester som utføres av CRS-morselskapet. Ingen Ubundet for salg gjennom CRS av lufttransporttjenester som utføres av CRS-morselskapet. 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
- Reparasjon og vedlikehold av luftfartøy	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
- Bakketjenester	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen, bortsett fra at tjenestekategoriene avhenger av flyplassens størrelse. Antallet tjenesteytere på hver flyplass kan være begrenset på grunn av plassmangel, og det kan være begrenset til et minimum på to av andre grunner. Ikke-diskriminerende forhåndsgodkjenning kan gjelde.. 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
E. Jernbanetransporttjenester			
(c) Skiftetjenester (CPC 7113)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
(d) Vedlikehold og reparasjon av jernbanemateriell (CPC 8868) ²	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

²

De nevnte tjenestene utgjør bare en del av det totale spekteret av aktiviteter som omfattes av CPC-forståelsen.

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
(e) Støttetjenester for jernbanetransport (CPC 743)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
F.Veittransporttjenester			
a),b) Passasjer- og godstransport (CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123; omfatter ikke kabotasje)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen, unntatt for passasjertransport, der rutetrafikk og pendeltjenester forutsetter en vurdering av markedsbehov basert på trafikkriterier 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
(e) Støttetjenester for veittransporttjenester (CPC 744)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
G. Rørledningstransport			
- Oppstrøms rørledningstransport av olje og naturgass fra offshorefelt. Sentral kontroll og overvåking av nett unntatt (angjeldende deler av CPC 71310)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	
H. Tjenester i tilknytning til alle transportmåter			
(a) Håndtering av last (CPC 741)	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

* Ubundet - teknisk ugjennomførbart.

Måter å yte tjenester på: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
HORISONTALE FORPLIKTELSER			
(b) Lagrings- og lagertjenester (CPC 742)	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

VEDLEGG

Forståelse om hva som omfattes av CPC 84 – Datatjenester og tilhørende tjenester

1. CPC 84 omfatter all datatjenester og tilhørende tjenester.
2. Teknologisk utvikling har ført til et økende tilbud av slike tjenester i en bunt eller pakke av tilhørende tjenester som kan omfatte alt eller deler av de grunnleggende funksjonene som er listet opp i avsnitt 3. For eksempel består tjenester som internett- eller domenevertstjenester, dataminerings tjenester og nettverksdatabehandling hver av en kombinasjon av grunnleggende datatjenester.
3. Datatjenester og tilhørende tjenester, uansett om levering skjer via nettverk, herunder internett, omfatter alle tjenester som fremskaffer deler av eller alt følgende, og i enhver kombinasjon:
 - rådgivning, tilpasning, strategi, analyse, planlegging, spesifisering, design, utvikling, installasjon, implementering, integrering, testing, feilsøking, oppdatering, støtte, teknisk bistand eller forvaltning av eller for datamaskiner eller datasystemer;
 - rådgivning, strategi, analyse, planlegging, spesifisering, design, utvikling, installasjon, implementering, integrasjon, testing, feilsøking, oppdatering, tilpassing, vedlikehold støtte, teknisk bistand, ledelse eller bruk av eller for programvare³;
 - databehandling, datalagring, vertstjenester eller databasetjenester;
 - vedlikehold og reparasjonstjenester for kontormaskiner og –utstyr, herunder datamaskiner, og
 - tjenester knyttet til opplæring av klientens ansatte i programvare, datamaskiner eller -systemer og som ikke er klassifisert annen sted.
4. I mange tilfeller kan datatjenester og tilhørende tjenester muliggjøre levering av andre tjenester⁴ både elektronisk og på andre måter. Imidlertid er det i slike tilfeller en vesentlig forskjell på data- og tilhørende tjenester (for eksempel vertstjenester for internett eller applikasjoner) og de andre tjenestene² som er muliggjort av data- og tilhørende tjenester. De andre tjenestene er ikke omfattet av CPC 84, selv om de er gjort tilgjengelige via data- og tilhørende tjenester.

³ Med “programvare” menes samlingen av instruksjoner som er nødvendig for at datasystemer skal fungere og kommunisere. En rekke forskjellige programmer kan utvikles for spesifikke applikasjoner (application software), og kunden kan velge mellom å bruke ferdige programmer (packaged software), og å utvikle spesifikke programmer for spesifikke krav (customized software) eller en kombinasjon av begge.

⁴ For eksempel, W/120.1.A.b. (regnskapførings-, revisjons- og bokføringstjenester), W/120.1.A.d. (arkitektstjenester), W/120.1.A.h. (medisinske og tannmedisinske tjenester), W/120.2.D (audiovisuelle tjenester), W/120.5. (utdanningstjenester).

Vedlegg

MERKNADER TIL SJØTRANSPORT

Med “rimelige og ikke-diskriminerende vilkår” for multimodale transportoperasjoner menes at multimodale operatører har muligheten til å sørge for videreforsendelse av varer uten unødig opphold og med prioritet foran andre varer som er ankommet havnen på et senere tidspunkt. Med ”multimodal transportoperatør” menes den person som et konnossement, et multimodalt transportdokument eller annen type dokument som innebærer at det foreligger en kontrakt om en multimodal transport, utstedes på vegne av, og som er ansvarlig for at transporten av varer skjer i samsvar med fraktekontrakten.

1. Med “innenriksfart” menes sjøtransport av varer og passasjerer mellom havner i Norge, inkludert lokaliteter på kontinentalsokkelen hvor det letes etter eller utvinnes petroleum.
2. Med “andre former for etablering” for levering av internasjonale skipsfartstjenester menes at tilbydere av internasjonale sjøtransporttjenester fra andre medlemsland har muligheten til å utføre lokalt alle aktiviteter som er nødvendige for å levere kundene delvis eller fullt ut integrerte transporttjenester, der sjøtransport utgjør en vesentlig del. (Denne forpliktelsen skal imidlertid ikke forstås slik at den begrenser på noen måte de forpliktelser som er inngått for levering av tjenester over landegrensene).

Disse aktivitetene omfatter, men er ikke begrenset til:

- a) markedsføring og salg av sjøtransport og relaterte tjenester gjennom direkte kontakt med kundene, fra tilbudsfasen til fakturering, der disse tjenestene opereres eller tilbys av tjenesteleverandøren selv eller av tjenesteleverandører som tjenesteselgeren har etablert et løpende forretningsforhold med,
- b) anskaffelser på egne vegne eller på vegne av kunder (og videresalg til deres kunder) av transporttjenester og relaterte tjenester, herunder transporttjenester innenlands med alle transportmidler, særlig på innenlandske vannveier og per vei og jernbane, som er nødvendige for å kunne tilby integrerte transporttjenester,
- c) utferdigelse av dokumentasjon i forbindelse med transportdokumenter, tolldokumenter eller andre dokumenter vedrørende den transporterte varens opprinnelse og karakteristika,
- d) levering av forretningsinformasjon på ulike måter, herunder via edb-baserte informasjonssystemer og elektronisk utveksling av data (underlagt bestemmelsene i vedlegget om telekommunikasjon),

e) inngåelse av enhver forretningsavtale med lokalt etablerte spedisjonsfirmaer (inkludert deltagelse som aksjonær) og ansettelse av lokalt rekruttert personell (eller utenlandsk personell, med forbehold for den horisontale forpliktelsen om personbevegelse),

f) opptreden på vegne av selskapene med organisering av skipsanløp eller mottak av last, når det er påkrevd.

3. “Håndtering av last” er oppgaver som utføres av laste- og losseselskaper, inkludert terminaloperatører, men omfatter ikke aktivitetene som utføres direkte av havnearbeidere, når denne arbeidsstyrken er organisert uavhengig av laste- og losseselskapene eller terminalselskapene. Oppgavene som er dekket omfatter organisering og tilsyn med:

- lasting og lossing av skip
- surring og løsning av last
- mottak/levering og oppbevaring av gods før avskiping og etter mottak.

4. “Tollklareringstjenester” (alternativt “tollmeglertjenester”) er virksomhet som består i å ordne tollformaliteter på en annen parts vegne i forbindelse med import, eksport eller transitt av last, enten denne tjenesten er hovedaktiviteten til tjenesteleverandøren eller et vanlig tillegg til hovedvirksomheten.

5. “Containerdepottjenester” er virksomhet som består i å lagre containere, enten i havneområdet eller inne i landet, slik at de kan fylles/tømmes, repareres og klargjøres for avskiping.

6. “Skipsagenturtjenester” er virksomhet som består i å representere, som agent, forretningsinteressene til en eller flere skipslinjer eller rederier, innen et gitt geografisk område, for følgende formål:

- markedsføring og salg av sjøtransport og relaterte tjenester, fra tilbudsfasen til fakturering, og utstedelse av konnossement på vegne av selskaper, kjøp og salg av nødvendige tilknyttede tjenester, utferdigelse av dokumentasjon og formidling av forretningsopplysninger;
- opptreden på vegne av selskapene med organisering av skipsanløp eller mottak av last når det er påkrevd.

7. “Spedisjonstjenester” er virksomhet som består i å organisere og overvåke forsendelser på vegne av avskipere, gjennom innkjøp av transport og tilknyttede tjenester, utferdigelse av dokumenter og formidling av forretningsopplysninger.

8. “Andre tilknyttede støttetjenester til transportvirksomhet” er fraktmeglertjenester, fakturakontroll og informasjon om fraktrater, tjenester knyttet til utferdigelse av transportdokumenter, pakking og emballering, utpakking og avemballering, godsinspeksjon, veiing og stikkprøvetaking, samt tjenester i forbindelse med mottak og godkjenning av last (inkludert lokal henting og utlevering).